

พระราชบัญญัติ

ราชทัณฑ์

พุทธศักราช ๒๕๗๙

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร)

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘

อาทิตยทิพยอาภา

เจ้าพระยายมราช

พล.อ.เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๗๙

เป็นปีที่ ๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรปรับปรุงกฎหมายการราชทัณฑ์เพื่อให้เหมาะสมแก่กาลสมัย

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๗๙”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ภายหลัง ๔ เดือน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (๑)

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป ให้ยกเลิก พระราชบัญญัติลักษณะเรือนจำ ร.ศ. ๑๒๐ กับทั้งบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัติ หรือซึ่งมีข้อความขัดแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่จะมีข้อความแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

(๑) “เรือนจำ” หมายความว่า ที่ซึ่งใช้ควบคุมกักขังผู้ต้องขัง กับสิ่งที่ใช้ต่อเนื่องกัน และให้หมายความรวมตลอดถึงที่อื่นใดที่รัฐมนตรีได้กำหนดและประกาศในราชกิจจานุเบกษาวางอาณาเขตไว้โดยชัดเจน

(๒)(๒) “ผู้ต้องขัง” หมายความว่า รวมตลอดถึงนักโทษเด็ดขาดคนต้องขังและคนฝาก

(๑) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๔๖ วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๗๙

- (๓) “นักโทษเด็ดขาด” หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามหมายจำคุกภายหลังคำพิพากษาถึงที่สุด และ หมายความว่ารวมถึงบุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามคำสั่งที่ขอด้วยกฎหมายให้ลงโทษด้วย
- (๔) “คนต้องขัง” หมายความว่า บุคคลที่ถูกขังไว้ตามหมายขัง
- (๕) “คนฝาก” หมายความว่า บุคคลที่ถูกฝากให้ควบคุมไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือ กฎหมายอื่น โดยไม่มีหมายอาญา
- (๖) “นักโทษพิเศษ” หมายความว่า นักโทษเด็ดขาดซึ่งส่งไปอยู่ทัณฑนิคมตามพระราชบัญญัตินี้
- (๗) “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงซึ่งบังคับบัญชากรมราชทัณฑ์
- (๘) “อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมราชทัณฑ์

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับถึงเรือนจำทหาร

ลักษณะ ๑

เรือนจำ

หมวด ๑

ข้อความทั่วไป

มาตรา ๖ รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดประเภทหรือชั้นของเรือนจำหรือ สั่งให้จัดอาณาเขตภายในเรือนจำ ออกเป็นส่วนๆ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงประเภท ชั้น เพศ ของผู้ต้องขังหรือความประสงค์ในการอบรมผู้ต้องขังด้วย

มาตรา ๗ บุคคลภายนอกซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้าไปในเรือนจำเพื่อกิจธุระก็ดี เยี่ยมผู้ต้องขังก็ดี เพื่อประโยชน์ อย่างอื่นก็ดี จักต้องปฏิบัติตามข้อบังคับ ซึ่งอธิบดีได้ตั้งและประกาศไว้โดยเปิดเผย

หมวดที่ ๒

การรับตัวผู้ต้องขัง

มาตรา ๘ เจ้าพนักงานเรือนจำจะไม่รับบุคคลใดๆ ไว้เป็นผู้ต้องขังในเรือนจำเว้นแต่จะได้รับหมายอาญา หรือ เอกสารอันเป็นคำสั่งของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ

มาตรา ๙ ถ้าผู้ต้องขังมีเด็กอายุต่ำกว่า ๑๖ ปี อยู่ในความดูแลของตนติดมายังเรือนจำ และปรากฏว่าไม่มีผู้ใด จะเลี้ยงดูเด็กนั้น จะอนุญาตให้เด็กนั้นอยู่ในเรือนจำ ภายใต้บังคับเงื่อนไขดังระบุไว้ในข้อบังคับที่อธิบดีตั้งขึ้น หรือจะส่งไปยังสถานที่อื่นใดอันได้จัดขึ้นเป็นพิเศษเพื่อการนี้ก็ได้

บทบัญญัติในวรรคก่อนให้ใช้บังคับแก่เด็กที่เกิดในเรือนจำด้วย

มาตรา ๑๐ ให้แพทย์ตรวจอนามัยของผู้ที่ถูกรับตัวเข้าไว้ใหม่

อนึ่ง ให้เจ้าพนักงานเรือนจำตรวจและบันทึกข้อความเกี่ยวแก่ลักษณะแห่งความผิดที่ผู้นั้นได้กระทำ ตำนี รูปพรรณ ความแข็งแรงแห่งร่างกาย และความสามารถทางสติปัญญา กับข้อความอื่นๆ ตามข้อบังคับที่อธิบดีได้ ตั้งขึ้นไว้

(๒) ข้อความเดิมถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่มที่ ๙๖ ตอนที่ ๕๖ วันที่ ๒๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๒ และให้ใช้ข้อความที่ พิมพ์ไว้แทน

เมื่อเจ้าพนักงานเรือนจำร้องขอให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ผู้มีอำนาจทำการสอบสวนหรือสืบสวนการกระทำผิดอาญา ส่งรายงานแสดงประวัติของผู้ต้องขังให้แก่เจ้าพนักงานเรือนจำ

หมวด ๓

การแยกและย้ายผู้ต้องขัง

มาตรา ๑๑ รัฐมนตรีมีอำนาจแยกประเภทหรือชั้นของผู้ต้องขังและวางเงื่อนไขในการย้ายจากประเภทหรือชั้นหนึ่ง ไปยังอีกประเภทหรือชั้นหนึ่ง โดยวิธีเลื่อนขึ้นหรือลดลง ตลอดจนการปฏิบัติต่างๆ สำหรับผู้ต้องขังคนต้องขังและคนฝากให้แยกขังไว้ต่างหากจากนักโทษเด็ดขาดเท่าที่จะกระทำได้

มาตรา ๑๒ การย้ายผู้ต้องขังจากเรือนจำหนึ่งไปยังอีกเรือนจำหนึ่งนั้น ให้เป็นไปตามคำสั่งของอธิบดี

หมวด ๔

อำนาจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานเรือนจำ

มาตรา ๑๓ รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดอำนาจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานเรือนจำในส่วนที่เกี่ยวกับการงานและความรับผิดชอบ ตลอดจนเงื่อนไขที่จะปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่นั้น

มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขัง เว้นแต่

(๑) เป็นบุคคลที่น่าจะทำอันตรายต่อชีวิต หรือร่างกายของตนเองหรือผู้อื่น

(๒) เป็นบุคคลวิกลจริต หรือจิตไม่สมประกอบ อันอาจเป็นภัยอันตรายต่อผู้อื่น

(๓) เป็นบุคคลที่น่าจะพยายามหลบหนีการควบคุม

(๔) เมื่อถูกคุมตัวไปนอกเรือนจำ เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ควบคุมเห็นเป็นการสมควรที่จะต้องใช้เครื่องพันธนาการ

(๕) เมื่อรัฐมนตรีสั่งว่าเป็นการจำเป็นต้องใช้เครื่องพันธนาการเนื่องแต่สภาพของเรือนจำ หรือ สภาพการณ์ของท้องถิ่น

ภายใต้บังคับอนุมาตรา (๔) และ (๕) แห่งมาตรานี้ ให้พัสติเป็นเจ้าหน้าที่มีอำนาจที่จะสั่งให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขังและเพิกถอนคำสั่งนั้น

มาตรา ๑๕ รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดชนิดอาวุธที่เจ้าพนักงานเรือนจำจะพึงใช้และวางเงื่อนไขในการถือหรือมีอาวุธนั้นๆ

มาตรา ๑๖ เจ้าพนักงานเรือนจำอาจใช้อาวุธนอกจากอาวุธปืนแก่ผู้ต้องขังได้ ในกรณีต่อไปนี้

(๑) เมื่อปรากฏว่าผู้ต้องขังกำลังหลบหนี หรือพยายามจะหลบหนีและไม่มีทางจะป้องกันอย่างอื่นนอกจากใช้อาวุธ

(๒) เมื่อผู้ต้องขังหลายคนก่อการจู่โจม หรือพยายามใช้กำลังเปิดหรือทำลายประตู รั้ว หรือ กำแพงเรือนจำ

(๓) เมื่อปรากฏว่า ผู้ต้องขังจะใช้กำลังทำร้ายเจ้าพนักงานหรือผู้อื่น

มาตรา ๑๗ เจ้าพนักงานเรือนจำอาจใช้อาวุธปืนแก่ผู้ต้องขังได้ในกรณีต่อไปนี้

(๑) ผู้ต้องขังไม่ยอมวางอาวุธเมื่อเจ้าพนักงานสั่งให้วาง

(๒) ผู้ต้องขังกำลังหลบหนี ไม่ยอมหยุดในเมื่อเจ้าพนักงานสั่งให้หยุด และไม่มีทางอื่นที่จะจับกุมได้

(๓) ผู้ต้องขังตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป ก่อการจู่โจม หรือพยายามใช้กำลังเปิดหรือทำลายประตู รั้ว หรือกำแพงเรือนจำ หรือใช้กำลังทำร้ายเจ้าพนักงานหรือผู้อื่น และไม่ยอมหยุดในเมื่อเจ้าพนักงานสั่งให้หยุด

ถ้ามีเจ้าพนักงานเรือนจำผู้มีอำนาจเหนือตนอยู่ในขณะนั้นด้วย จะใช้อำนาจจับได้ก็ต่อเมื่อได้รับคำสั่งจากเจ้าพนักงานผู้นั้นแล้วเท่านั้น

มาตรา ๑๘ ในกรณีฉุกเฉินอันอาจเป็นอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของผู้ต้องขัง ถ้าเจ้าพนักงานเรือนจำไม่สามารถจะย้ายผู้ต้องขังไปควบคุมไว้ ณ ที่อื่นใดได้ทันทั่วที่จะปล่อยผู้ต้องขังไปชั่วคราวก็ได้ แต่ผู้ต้องขังที่ถูกปล่อยไปนั้นต้องกลับมาเรือนจำ หรือรายงานตนยังสถานีตำรวจหรือที่ว่าการอำเภอ ภายในกำหนด ๒๔ ชั่วโมง นับตั้งแต่เวลาที่ปล่อยไป และปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่นั้นๆ ถ้าผู้ต้องขังที่ถูกปล่อยไป ละเลยไม่ปฏิบัติตามดังกล่าวนี้ ให้ถือว่ามีความผิดฐานหลบหนีการควบคุมเว้นแต่จะมีข้อแก้ตัวอันควร

มาตรา ๑๙ ในการจับกุมผู้หลบหนีภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับตั้งแต่เวลาที่หนีไป เจ้าพนักงานเรือนจำอาจใช้อำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕ ถึง ๑๗ แห่งพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม เมื่อสิ้นกำหนดเวลานี้แล้วจะใช้อำนาจเช่นว่านั้นต่อไปมิได้ แต่ทั้งนี้ไม่เป็นการตัดอำนาจของเจ้าพนักงานเรือนจำ ในการที่จะจัดการจับกุมผู้หลบหนีโดยประการอื่น

มาตรา ๒๐ ถ้าผู้ต้องขังได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือถึงตาย ในขณะที่ช่วยเหลือเจ้าพนักงานเรือนจำทำการตามหน้าที่ดังกล่าวไว้ในหมวดนี้ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑ เจ้าพนักงานเรือนจำผู้ใช้อำนาจ ที่ได้ให้ไว้ในหมวดนี้โดยสุจริตและตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ ไม่ต้องรับผิดชอบทางแพ่งหรืออาญาในผลแห่งการกระทำของตน

หมวด ๕

การงาน

มาตรา ๒๒ นักโทษเด็ดขาด ต้องทำงานตามคำสั่งของเจ้าพนักงานเรือนจำ

(๓)**มาตรา ๒๒ ทวิ** ในกรณีที่เจ้าพนักงานเรือนจำสั่งให้นักโทษเด็ดขาดออกไปทำงานสาธารณะนอกเรือนจำ ให้อธิบดีแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งไม่น้อยกว่าสามคน เป็นผู้พิจารณาคัดเลือกนักโทษเด็ดขาด ซึ่งเหลือโทษจำคุกไม่เกินสองปี เพื่อทำงานสาธารณะตามมาตรานี้

นักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษในลักษณะความผิดดังต่อไปนี้ ไม่อยู่ในข่ายได้รับการพิจารณาคัดเลือกตามวรรคหนึ่ง

(๑) ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาทและผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(๒) ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร

(๓) ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร

(๔) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ

ลักษณะของงานสาธารณะ การแต่งตั้งกรรมการ การส่งและการจัดส่งนักโทษเด็ดขาดออกไปทำงานสาธารณะนอกเรือนจำ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๓ คนต้องขังและคนฝาก ต้องทำงานแต่เฉพาะที่เกี่ยวกับความสะอาดหรืออนามัยของตน หรือการสุขาภิบาลในส่วนใดส่วนหนึ่งแห่งเรือนจำ

(๓) ข้อความดังกล่าวเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๓ มาตรา ๓ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่มที่ ๙๗ ตอนที่ ๑๔ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๒๓

คนต้องชั่งในระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกาต้องทำงานเพื่อยังการบำรุงรักษาเรือนจำให้ดียิ่งขึ้น
ผู้ต้องชั่งคนใดสมัครเข้าทำงานอย่างอื่นก็อาจขออนุญาตให้ทำได้

มาตรา ๒๔ การงานที่ผู้ต้องชั่งได้ทำไปแล้วนั้น อาจคำนวณเป็นราคาเงินตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๕ ผู้ต้องชั่งไม่มีสิทธิจะได้ค่าจ้าง แต่กฎกระทรวงที่กล่าวไว้ในมาตราก่อนอาจกำหนดให้แบ่งรายได้อัน
เกิดจากการงานของผู้ต้องชั่ง โดยหักค่าใช้จ่ายออกเสียก่อนให้เป็นรางวัลแก่ผู้ต้องชั่งและเจ้าพนักงานเรือนจำ

มาตรา ๒๖ ถ้าผู้ต้องชั่งได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือถึงตาย ในขณะที่ทำการตามหน้าที่อันอาจเป็นอันตรายต่อความ
ปลอดภัยหรือชีวิตของผู้ต้องชั่งตั้งระบุไว้ในกฎกระทรวง ก็ให้ได้รับรางวัลเป็นจำนวนตามแต่เจ้ากระทรวงจะ
วินิจฉัย โดยพิเคราะห์ถึงพฤติการณ์แห่งกรณี รางวัลเช่นว่านี้ ถ้าผู้ต้องชั่งตาย ให้จ่ายแก่ผู้รับมรดก

หมวด ๖

การศึกษา และการอบรม

มาตรา ๒๗ อธิบดีมีอำนาจออกข้อบังคับว่าด้วยการศึกษาและอบรมผู้ต้องชั่ง

มาตรา ๒๘ บรรดาเครื่องอุปกรณ์ในการศึกษาและการอบรม เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ สมุดหนังสือนั้น รัฐบาล
จะเป็นผู้จัดหาให้ แต่ผู้ต้องชั่งจะนำของตนเองมาใช้ก็ได้เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว

หมวด ๗

อนามัยและสุขาภิบาล

มาตรา ๒๙ ให้ผู้ต้องชั่งที่ป่วยเจ็บ หรือเป็นหญิงมีครรภ์ ได้รับการรักษาพยาบาลตามสมควร

มาตรา ๓๐ เมื่อแพทย์ผู้ควบคุมการอนามัยของผู้ต้องชั่ง ยื่นรายงานแสดงความเห็นว่าผู้ต้องชั่งคนใดป่วยเจ็บ
และถ้าการรักษาพยาบาลอยู่ในเรือนจำจะไม่ทุเลาดีขึ้น อธิบดีจะอนุญาตให้ผู้ต้องชั่งคนนั้นไปรักษาตัวในสถานที่
อื่นใดนอกเรือนจำ โดยมีเงื่อนไขอย่างใดแล้วแต่จะเห็นสมควรก็ได้

ในกรณีดังกล่าวมาในวรรคก่อน มิให้ถือว่าผู้ต้องชั่งนั้นพ้นจากการคุมขัง และถ้าผู้ต้องชั่งไปเสียจากสถานที่ซึ่ง
ได้รับอนุญาตให้ไปอยู่รักษาตัวให้ถือว่ามีความผิดฐานหลบหนีการควบคุม

หมวด ๘

วินัย

มาตรา ๓๑ ผู้ต้องชั่งต้องปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของเรือนจำ

มาตรา ๓๒ นักโทษเด็ดขาดคนใดแสดงให้เห็นความประพฤติดี มีความอุตสาหะ ความก้าวหน้าในการศึกษา
และทำการงานเกิดผลดี หรือทำความชอบแก่ราชการเป็นพิเศษ อาจได้รับประโยชน์อย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง
ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความสะดวกในเรือนจำตามที่อธิบดีกำหนดไว้ในข้อบังคับ

(๒) เลื่อนชั้น

(๓) ตั้งให้มีตำแหน่งหน้าที่ช่วยเหลือเจ้าพนักงานเรือนจำ

(๔) ลาไม่เกิน ๔ วัน ในคราวหนึ่งโดยไม่รวมเวลาที่ต้องใช้ในการเดินทางเข้าด้วย เมื่อมีความจำเป็นเห็น

ประจักษ์ เกี่ยวด้วยกิจธุระสำคัญ หรือกิจการในครอบครัว แต่ห้ามมิให้ออกไปนอกราชอาณาจักรสยาม และ

ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่รัฐมนตรีได้กำหนดไว้ระยะเวลาที่อนุญาตให้ลานั้นมิให้หักออกจากการคำนวณกำหนดโทษ

(๕) พักการลงโทษภายใต้บังคับเงื่อนไขตามที่รัฐมนตรีกำหนดไว้ แต่การพักการลงโทษนี้จะพึงกระทำได้ต่อเมื่อนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษมาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้น หรือไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต และระยะเวลาที่จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้น ให้กำหนดไม่น้อยกว่า ๑ ปี แต่ไม่เกินกว่ากำหนดโทษที่ยังเหลืออยู่

(๔)(๖) ลดวันต้องโทษจำคุกให้เดือนละไม่เกินห้าวันตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่การลดวันต้องโทษจำคุกจะพึงกระทำได้ต่อเมื่อนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือน หรือไม่น้อยกว่าสิบปี ในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา

(๕)(๗) ในการลดวันต้องโทษตาม (๖) ให้มีคณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนของ กรมราชทัณฑ์ กรมตำรวจ กรมอัยการ กรมประชาสัมพันธ์ และจิตแพทย์จากกรมการแพทย์เป็นผู้พิจารณาโดยมติเสียงส่วนมาก

(๖)(๘) นักโทษเด็ดขาดที่ส่งออกไปทำงานสาธารณะนอกเรือนจำ ตามมาตรา ๒๒ ทวิ ให้ได้ลดวันต้องโทษลงอีกไม่เกินจำนวนวันที่ทำงานสาธารณะนั้น และอาจได้รับรางวัลด้วยก็ได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๓ ให้ผู้ต้องขังได้รับการเยี่ยมเยียนติดต่อจากบุคคลภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากนายความ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ ภายใต้ข้อบังคับที่อธิบดีวางไว้

มาตรา ๓๔ ภายใต้บังคับบทบัญญัติในภาค ๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยอภัยโทษ เปลี่ยนโทษหนักเป็นเบาและลดโทษ ผู้ต้องขังยังมีสิทธิในอันที่จะยื่นคำร้องทุกข์ หรือเรื่องราวใดๆ ต่อเจ้าหน้าที่เรือนจำ อธิบดี รัฐมนตรี หรือตุลเกล้าฯ ถวายฎีกาต่อพระมหากษัตริย์ได้ตามที่รัฐมนตรีกำหนดไว้

มาตรา ๓๕ เมื่อผู้ต้องขังคนใดกระทำผิดวินัย ให้เจ้าพนักงานเรือนจำผู้มีหน้าที่พิจารณาโดยถ่องแท้ แล้วลงโทษสถานหนึ่งสถานใดหรือหลายสถาน ดังต่อไปนี้

(๑) ภาคทัณฑ์

(๒) งดการเลื่อนชั้นโดยมีกำหนดเวลา

(๓) ลดชั้น

(๔) ตัดการอนุญาตให้ได้รับการเยี่ยมเยียนหรือติดต่อไม่เกิน ๓ เดือน เว้นได้แต่กรณีที่ระบุไว้ในมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๕) ลดหรืองดประโยชน์และรางวัลทั้งหมด หรือแต่บางส่วนบางอย่าง

(๖) ขังเดี่ยวไม่เกิน ๓ เดือน

(๗) ขังห้องมืดไม่มีเครื่องหลับนอนไม่เกิน ๒ วัน ในสัปดาห์หนึ่งโดยความเห็นชอบของแพทย์

(๔) และ (๕) ข้อความดังกล่าวเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตรา ๓ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ ๙๔

ตอนที่ ๒๒ วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๐

(๖) ข้อความดังกล่าวเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตรา ๓

(๗) ข้อความดังกล่าวเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตรา ๔

(๘) เขียนคราวหนึ่งไม่เกิน ๒๐ ที ในความควบคุมของแพทย์ แต่ห้ามเขียนคราวต่อไป เว้นแต่จะล่วงพ้นเวลา ๓๐ วัน จากวันที่เขียนคราวที่แล้ว ถ้าผู้ต้องขังเป็นหญิงห้ามเขียน

(๗)(๙) ตัดจำนวนวันที่ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกตามมาตรา ๓๒(๖)

ในกรณีและเงื่อนไขอย่างใดจะลงโทษตั้งระบุไว้ข้างต้นให้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๖ ถ้าปรากฏว่าผู้ต้องขัง ที่จะได้รับโทษตั้งว่ามาในมาตราก่อนนั้นป่วยเจ็บหรือมีเหตุ

อันควรอย่างอื่นใด ซึ่งจะต้องยกขึ้นพิจารณา จะงดการลงโทษนั้นไว้ก่อนก็ได้

อนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนการลงโทษอย่างใดๆ เสียได้เมื่อมีเหตุสมควรแต่ต้องได้รับอนุญาตจากผู้บัญชาการเรือนจำ

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่ผู้ต้องขังได้กระทำความผิดอาญาขึ้นภายในเรือนจำ และความผิดนั้น เป็นเพียงลหุโทษ หรือความผิดต่อมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ก็ดี ความผิดฐานประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินของเรือนจำก็ดี ฐานพยายามจะหลบหนีก็ดี แทนที่จะนำเรื่องนี้เสนอต่อเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการสอบสวน หรือฟ้องร้องตามกฎหมาย ให้ผู้บัญชาการเรือนจำมีอำนาจวินิจฉัยลงโทษฐานผิดวินัยตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ได้ ข้อความตามมาตรานี้ไม่ตัดสิทธิของเอกชนที่จะเป็นโจทก์ยื่นฟ้องคดีอาญา หรือคดีแพ่งตั้งบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

หมวด ๙

ทรัพย์สินของผู้ต้องขัง

มาตรา ๓๘ ให้กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่า ทรัพย์สินชนิดใดผู้ต้องขังอาจหรือไม่อาจนำเข้ามาเก็บรักษาไว้ในเรือนจำ กับทั้งการเก็บรักษาให้ความปลอดภัยและคืนทรัพย์สินนั้นๆ

มาตรา ๓๙ ทรัพย์สินซึ่งผู้ต้องขังนำเข้ามาหรือเก็บรักษาไว้ในเรือนจำ โดยมีได้อนุญาตเพื่อการนั้นโดยชอบจากเจ้าพนักงานเรือนจำ ถ้าเป็นสิ่งของต้องห้ามตามมาตรา ๓๖ ให้รับเป็นของแผ่นดิน ถ้าเป็นสิ่งที่มีสภาพเป็นของสดเสียได้ หรือเป็นของอันตรายหรือโสโครก ให้เจ้าพนักงานเรือนจำทำลายเสีย

สิ่งของอันจะเก็บรักษาไว้ในเรือนจำไม่ได้ เนื่องจากขนาดน้ำหนักหรือสภาพ และผู้ต้องขังไม่สามารถจะฝากไว้แก่บุคคลภายนอกได้นั้นอาจทำลาย หรือขายทอดตลาดเสียได้ เงินที่ขายได้นั้น ให้เก็บไว้ให้แก่ผู้ต้องขัง

มาตรา ๔๐ ทรัพย์สินของผู้ต้องขังที่ตกค้างอยู่ในเรือนจำให้รับเป็นของแผ่นดินในกรณีต่อไปนี้

๑. ผู้ต้องขังหลบหนีพ้นกำหนด ๑ ปี นับจากวันหลบหนี

๒. ผู้ต้องขังถูกปล่อยตัวแล้วไม่รับทรัพย์สินหรือรางวัลของตนไปภายในกำหนด ๓ เดือน นับจากวันที่ปล่อยตัว

หมวด ๑๐

การปล่อยและพักการลงโทษ

มาตรา ๔๑ ในกรณีที่ผู้ต้องขังถึงกำหนดปล่อยป่วยหนักไม่สามารถไปจากเรือนจำได้ และขออนุญาตอยู่รักษาตัวในเรือนจำต่อไป ให้ผู้บัญชาการเรือนจำใช้ดุลพินิจอนุญาตตามคำขอนั้นได้ แต่ทั้งนี้ต้องรายงานให้อธิบดีทราบ

มาตรา ๔๒ นักโทษเด็ดขาดที่ถูกปล่อยพ้นโทษไปนั้นมิสิทธิได้รับใบสำคัญในการปล่อย

(๘)**มาตรา ๔๓** นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการพักการลงโทษ ตามมาตรา ๓๒(๕) หรือนักโทษเด็ดขาดซึ่งได้ลดวันต้องโทษจำคุก ตามมาตรา ๓๒(๖) หรือ (๘) และถูกปล่อยตัวไปก่อนครบกำหนดตามหมายศาลในขณะนั้นต้อง

ปฏิบัติตนโดยเคร่งครัด ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้สำหรับความประพฤติของตน ถ้าไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อหนึ่งข้อใด นักโทษเด็ดขาดผู้นั้นอาจถูกจับมาอีกโดยมิต้องมีหมายจับ หรือหมายจำคุก และนำกลับเข้าจำคุกต่อไปตามกำหนดโทษที่ยังเหลืออยู่ และให้ผู้นั้นมีอำนาจสั่งการพักการลงโทษตามมาตรา ๓๒(๕) หรือการลดวันต้องโทษจำคุกตามมาตรา ๓๒(๖) หรือ (๘) สั่งถอนการพักการลงโทษ หรือถอนการลดวันต้องโทษจำคุกที่ยังเหลืออยู่และจะลงโทษทางวินัยอีกด้วยก็ได้

หมวด ๑๑ การตรวจเรือนจำ

มาตรา ๔๔ รัฐมนตรีมีอำนาจตั้งคณะกรรมการเรือนจำ และกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในการตรวจพิจารณากิจการของเรือนจำและให้คำแนะนำแก่เจ้าพนักงานเรือนจำ

คณะกรรมการนี้มีจำนวนไม่เกิน ๕ นาย ซึ่งจะได้แต่งตั้งจาก

- (๑) ข้าราชการตุลาการสังกัดกระทรวงยุติธรรม
- (๒) ข้าราชการสังกัดกระทรวงธรรมการ
- (๓) ข้าราชการสังกัดกระทรวงเกษตรธิการ
- (๔) ข้าราชการสังกัดกระทรวงการคลัง
- (๕) ข้าราชการสังกัดกระทรวงการต่างประเทศ
- (๖) เจ้าพนักงานแพทย์
- (๗) เจ้าพนักงานอัยการ และ
- (๘) ข้าราชการ หรือบุคคลอื่นตามแต่รัฐมนตรีจะเห็นสมควร

หมวด ๑๒ ความผิดเกี่ยวกับเรือนจำ

มาตรา ๔๕ ผู้ใดเข้าไปในเรือนจำโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ดี หรือบังอาจรับจากหรือส่งมอบแก่ผู้ต้องขัง นำเข้ามาหรือเอาออกไปจากเรือนจำซึ่งเงินหรือสิ่งของต้องห้ามโดยทางใดๆ อันฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับของเรือนจำก็ดี ผู้นั้นมีความผิด ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๘) ข้อความเดิมถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๓ และให้ใช้ข้อความที่พิมพ์นี้ไว้แทน

ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับเรือนจำ หรือกรมราชทัณฑ์ให้เพิ่มโทษเป็นทวีคูณเงินหรือสิ่งของต้องห้ามที่นำเข้ามาในเรือนจำโดยฝ่าฝืนบทมาตรานี้ให้ริบเป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๔๖ บุคคลใดได้รับมอบหมายโดยข้อสัญญาให้กระทำการงานของเรือนจำและได้รับผู้ต้องขังไว้ในความควบคุมเพื่อทำการงานนั้น กระทำให้ผู้ต้องขังหลบหนีไปโดยเจตนาหรือประมาท ให้ถือว่ามีความผิดตามมาตรา ๑๖๘ และ ๑๖๙ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา แล้วแต่กรณี

ลักษณะ ๒

ทัศนิกม

มาตรา ๔๗ รัฐมนตรีมีอำนาจตั้งทัศนิกมเพื่อควบคุมและดำเนินการฝึกอบรมนักโทษเด็ดขาดในชั้นถัดจากเรือนจำต่อไป และมีอำนาจที่จะยุบเลิกทัศนิกมนั้น การตั้งและยุบเลิกทัศนิกมให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาในการประกาศตั้งให้กำหนดเขตของทัศนิกมไว้โดย

ชัดเจน

มาตรา ๔๘ นักโทษเด็ดขาดคนใดมีคุณสมบัติดังจะกล่าวต่อไปนี้ อาจถูกส่งไปอยู่ทัศนิกม

(๑) เป็นผู้ประพฤติดี

(๒) มีความอดสาหัส

(๓) มีความสามารถโดยแสดงให้เห็นผลดีในการศึกษาและการทำงาน

นักโทษเด็ดขาดเช่นนี้ต้องรับโทษในเรือนจำมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๔ ของกำหนดโทษ แต่โทษที่เหลือต้องไม่น้อยกว่า ๒ ปี หรือถ้าเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิตต้องรับโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า ๗ ปี

มาตรา ๔๙ นักโทษพิเศษ อาจได้รับอนุญาตให้นำสามี ภรรยา ญาติสืบสายโลหิตโดยทางตรงลงมา หรือตรงขึ้นไป ไปอยู่ร่วมกันด้วยได้

บุคคลดังกล่าวมาในวรรคก่อน เมื่อขณะอยู่ในทัศนิกมต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของทัศนิกมนั้นๆ

มาตรา ๕๐ นักโทษพิเศษ อาจได้รับอนุญาตให้หาประโยชน์ บนที่ดินแปลงใดแปลงหนึ่ง ซึ่งได้จัดไว้เพื่อการนั้น เป็นการชั่วคราว โดยเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งที่เห็นสมควรและอาจได้รับเครื่องมือ เครื่องใช้และเครื่องอุปกรณ์อย่างอื่นตามที่เห็นว่าจำเป็น เพื่อทำการเพาะปลูกบนที่ดินนั้น

มาตรา ๕๑ ครอบครัวของนักโทษพิเศษนั้น อาจได้รับเครื่องนุ่งห่มและเครื่องยังชีพอย่างอื่นที่จำเป็นมีปริมาณโดยควร

มาตรา ๕๒ ค่าเครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องอุปกรณ์อย่างอื่นตามมาตรา ๕๐ กับค่าเครื่องนุ่งห่ม และเครื่องยังชีพตามมาตรา ๕๑ ให้หักใช้จากผลประโยชน์ที่นักโทษพิเศษหรือครอบครัวของนักโทษผู้นั้นทำได้จากการงานในทัศนิกม

มาตรา ๕๓ นักโทษพิเศษ อาจได้รับส่วนแบ่งจากราคาขายพืชผลที่ตนได้เพาะปลูก หรือประกอบขึ้นโดยหัตถกรรมหรือกระทำขึ้นด้วยประการอื่น

มาตรา ๕๔ นักโทษพิเศษผู้ได้กระทำหน้าที่พิเศษที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงอาจได้รับเบี้ยเลี้ยงรายเดือนเป็นรางวัลตามจำนวนซึ่งรัฐมนตรีจะได้กำหนดให้

มาตรา ๕๕ ทัศนิกมใดดำเนินไปถึงขนาดที่ควรยกเป็นนิติบุคคล ให้ตั้งขึ้นเป็นคณาภิบาล โดยประกาศพระราชกฤษฎีกาและให้มีสภาพเป็นทบวงการเมือง

องค์การ ข้อบังคับ และการยุบเลิกคณาภิบาล ให้ตราออกเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๕๖ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในลักษณะนี้ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยเรือนจำมาใช้บังคับแก่ทัศนิกมและคณาภิบาลด้วย โดยอนุโลม แต่ให้นักโทษพิเศษได้รับความยกเว้นไม่ต้องรับโทษดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕ อนุมาตรา (๓) และ (๘)

มาตรา ๕๗ นักโทษพิเศษกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง จะส่งตัวไปยังเรือนจำก็ได้

ลักษณะ ๓

การรักษาพระราชบัญญัติ

มาตรา ๕๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้อำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ.พหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

หากผู้ใดสนใจโปรดติดต่อขอรายละเอียดได้ที่

กองนิติการ

เลขที่ 5 ถนนดินแดง แขวงสามเสนใน

เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ (662) 245-9087 โทรสาร (662) 245-9413

หรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ <http://www.krisdika.go.th>